

LIIGESEPSORIAAS

Psoriaas (soomussamaspool) on pikaajaline mittenakkav nahahaigus. Umbes paaril protsendil kõigist inimestest tekib nahapsoriaas ja neist umbes 5–7%-l esineb psoriaatilist liigesekahjustust ehk artropaatiat — liigesepsoriaasi, psoriartriiti. Ulatuslikult levinud ja raskekujulise nahapsoriaasiga haigetest umbes pooltel on ka liigesepsoriaas. Meestel ja naistel on seda ühepalju.

Miks see tekib?

Psoriaasi põhjust ei teata. Ei teata ka naha ja liigeste haigestumise seost. Psoriaasi haigestumist mõjutavad pärilikud, immunoloogilised ja keskkonnategurid. Pärilik kalduvus haigestuda nahapsoriaasi on sama tugev kui psoriaatilise lüülsambapõletiku korral, kuid jäsemeliigeste psoriaasi seos pärilikkusega on nõrgem. Mõned nakkushaigused võivad psoriaasi vallandada. Psoriaasi immunoloogilisi tagamaid tuntakse halvasti.

Tundemärgid

Psoriaasihaigete liigesevaevused on üsna erinevad. Tavaliselt tekivad esmalt nahamuutused ja liigesevaevused lisanduvad aastate pärast. Kõige sagedam on põlve või mõne muu liigese turse, millele võib lisanduda jalakanna või Achilleuse kõõluse põletik, vahel ka terve sõrme või varba turse (viinersõrm, viinervarvas). On võimalik ka reumatoidartriidi-sarnane kõigi liigeste põletik. Kui haigel on pärilik lüülsambapõletiku ohutegur HLA-B27, võib liigesepsoriaas areneda lüülsambapõletikuks. Kõige iseloomulikum on otsmiste sõrmelülivaheliigeste põletik nendel sõrmedel ja varvastel, mille küüntel on psoriaas.

Äratundmine

Liigesepsoriaasi saab diagnoosida siis, kui haigel on nahapsoriaas ja ühe või enama liigese põletik. Mõnikord on psoriaatilist nahalöövet nii vähe, et haige ei ole sellest üldse teadlik. Põletiku märgiks kiireneb sete ja tõuseb CRP, kuid veres puudub reumatoidfaktor. Siiski on põhjust tähele panna, et üks inimene 5000-st põeb üheaegselt nii psoriaasi kui reumatoidartriiti. Siis võib haige veres olla ka reumatoidfaktor.

Liigeste röntgenipiltidel nähakse umbes samasuguseid liigeseurdeid (erosioone) nagu reumatoidartriidi puhul. Liigesepsoriaasile on iseloomulikud sõrmede ja varvaste otsmiste lülivaheliigeste suured kahjustused.

Ravi

Oluline on nahapsoriaasi õige ravi, sest koos nahalööbe paranemisega paranevad sageli ka liigesed. Päiksevalgus ravib nahapsoriaasi ja ühtlasi leevendab ka liigesevaevusi.

Kerged liigesevalud ei vaja muud kui valuvaigistit. Kui liigesepsoriaas venib pikale, kasutatakse samu liigesevaimid, mida ka reumatoidartriidi korral. Liigesevaimid ei ägesta psoriaasi, välja arvatud mõnikord hüdroksüklorokiin (plakvenüül). Metotreksaati on psoriaasi raviks kasutatud tunduvalt kauem kui liigesevaimide raviks. See ravib mitte ainult liigeseid, vaid ka nahapsoriaasi. Raske nahalööbe korral kasutatakse retinoide ja tsüklosporiini ning need leevendavad ka liigesevaevusi. Turses liigeseid võib ravida kortikosteroidisüstidega ning hävinud liigeseid saab parandada lõikustega nagu ka reumatoidartriidi puhul.

Ennustus

Üldiselt on liigeseptoriaas kergem haigus kui reumatoidartriit ja pikaajaline ennustus on enamasti hea. Mõnikord on psoriaartriit siiski raske haigus ja võib tuua kaasa liigeste suured kahjustused või lülisamba jäigastumise.